

Verkenning initiatieven – Kinderboerderij en dierenweides Gooise Meren

gemeente Gooise Meren

Versie 1.0
18 juli 2025

Afdeling	Mens en Omgeving
Datum	21 juli 2025
Opdrachtgever	Gemeente Gooise Meren
Zaaknummer	1308435

Inhoudsopgave

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Achtergrond	3
1.2	Doel verkenning	3
1.3	Proces en planning	3
2	Voorwaarden	4
2.1	Voorwaarden, uitgangspunten en verplichtingen	4
2.2	Communicatie	4
3	Vraagspecificatie	5
3.1	Inleiding	5
3.2	Visie kinderboerderij en dierenweides gemeente Gooise Meren	5
3.3	Voorwaarden toekomstig beheer	6
4	Beschrijving initiatief	8
4.1	Wat vragen wij van u?	8
4.2	Vragenlijst	8

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

De gemeente Gooise Meren werkt aan een nieuwe invulling voor de locaties van de voormalige kinderboerderij en dierenweides. Het gaat om de voormalige Kinderboerderij 't Mouwtje in Bussum (Huizerweg) en de voormalige hertenkampen in Bussum (Plantsoenweg) en Naarden (Alexanderlaan).

De wens is uitgesproken om deze locaties opnieuw betekenis te geven als laagdrempelige ontmoetingsplekken met dieren en een educatieve functie, passend bij deze tijd. De gemeenteraad heeft als extra kader meegegeven dat kinderboerderijen in de gemeente dienen te voldoen aan het Keurmerk Diervriendelijke Kinderboerderijen. Daarnaast is het belangrijk dat toekomstige voorzieningen professioneel en transparant worden beheerd, met een centrale rol voor dierenwelzijn, oog voor duurzaamheid en betrokkenheid van de omgeving.

Op de locatie van Kinderboerderij 't Mouwtje komt weer een kinderboerderij. Op de locaties van de voormalige hertenkampen komt een invulling met andere dieren dan herten. Ook is bij deze dierenweides ruimte voor een combinatie met een andere voorziening zoals een speeltuin of pluktuin.

Met deze verkenning wil de gemeente onderzoeken of er geïnteresseerde partijen zijn voor het verder invullen en beheren van deze locaties en hoe dit verder vorm kan worden geven binnen de gemeentelijke kaders.

Er is in beperkte mate subsidie beschikbaar. Deze kan uitsluitend als sluitstuk van een exploitatiebegroting worden ingezet, onder de voorwaarde dat de overige financiering aantoonbaar is geregeld. De gemeente geeft nadrukkelijk de voorkeur aan een partij die financieel zelfstandig kan opereren, zonder structurele afhankelijkheid van gemeentelijke middelen.

1.2 Doel verkenning

Deze verkenning heeft als doel om via een schriftelijke ronde:

- Inzicht te krijgen in de mate en aard van interesse;
- Globale plannen te verzamelen voor de invulling van de kinderboerderij en/of dierenweides;
- Randvoorwaarden, kansen en risico's te inventariseren;
- Te toetsen of de gestelde kaders werkbaar zijn voor geïnteresseerde partijen.

Met deze verkenning wil de gemeente zicht krijgen op serieuze, haalbare voorstellen die helpen bij het vormgeven van een mogelijk vervolgtraject. Het is nadrukkelijk geen aanbesteding of subsidieronde, maar een verkenning van de mogelijkheden. De resultaten geven de gemeente input bij het maken van verdere beleidskeuzes over de toekomst van de kinderboerderij en dierenweides en het bepalen of en hoe samenwerking en/of ondersteuning vanuit de gemeente mogelijk is.

1.3 Proces en planning

Deze planning is indicatief en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Deze verkenning betreft op dit moment uitsluitend een schriftelijke ronde. De gemeente behoudt zich het recht voor om op basis van de schriftelijke reacties een nadere mondelinge toelichting te vragen aan één of meerdere partijen. U wordt hiervan dan tijdig op de hoogte gesteld.

Activiteit	Datum
Uitnodiging verkenning	Juli 2025
Indienen schriftelijke beantwoording	Uiterlijk 15 september 12.00 uur
Verwerking reacties door gemeente	September 2025

Vorbereiding vervolgtraject	Oktober 2025
Besluitvorming over toekomst en samenwerking	November – december 2025

2 Voorwaarden

2.1 Voorwaarden, uitgangspunten en verplichtingen

- Deelname aan deze verkenning is geheel vrijblijvend.
- De verkenning is geen aanbesteding of subsidieronde en schept geen rechten of verplichtingen.
- De gemeente behoudt zich het recht voor om de verkregen informatie al dan niet te benutten.
- De informatie uit de verkenning wordt eigendom van de gemeente en kan worden gebruikt bij beleidsvorming en besluitvorming.
- Er wordt geen vergoeding verstrekt voor deelname aan de verkenning.

In deze fase vraagt de gemeente uitsluitend om een schriftelijke reactie. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van deze reactie ligt volledig bij de geïnteresseerde partij. De gemeente biedt hierin geen ondersteuning. Alleen reacties die aantoonbaar binnen de gestelde kaders en voorwaarden passen, worden bekeken.

2.2 Communicatie

Alle communicatie verloopt via de projectpagina www.gooisemeren.nl/dierenweides. Heeft u vragen over de verkenning? Dan kunt u deze tot uiterlijk 6 september 2025 stellen. U ontvangt zo spoedig mogelijk een schriftelijke reactie. Uw reactie op de verkenning ontvangen wij graag uiterlijk op 15 september 2025 om 12.00 uur via de projectpagina.

De gemeente maakt een beknopte, geanonimiseerde beschrijving van de uitkomsten openbaar. Indien u in uw reactie concurrentiegevoelige informatie deelt, verzoeken wij u dit expliciet aan te geven; deze informatie zal dan niet in de beschrijving worden opgenomen.

3 Vraagspecificatie

3.1 Inleiding

De uitgangspunten die de gemeente sinds de sluiting van de locaties heeft gecommuniceerd over de nieuwe invulling (o.a. dieren en hun welzijn belangrijk, educatieve functie, ontmoetingsplek voor jong en oud en passend bij deze tijd) vormen de basis voor de kaders van de nieuwe invulling. Ook de bestemming van de kinderboerderij en dierenweides, vormt een kader. De gemeenteraad heeft een aanvullend kader meegegeven door unaniem een motie aan te nemen waarmee de kinderboerderijen in de gemeente het Keurmerk Diervriendelijke Kinderboerderijen moeten verkrijgen.

Het verantwoord beheren van een kinderboerderij en/of dierenweide vraagt veel. Op basis van de lessen die zijn getrokken uit de sluiting van de locaties, heeft de gemeente ook uitgangspunten en kaders vastgesteld. Hieronder staan de functies die kinderboerderijen en dierenweides volgens de gemeente vervullen, en de eisen en verwachtingen die gelden voor een toekomstige beheerder.

3.2 Visie kinderboerderij en dierenweides gemeente Gooise Meren

Kinderboerderij

Een belangrijk uitgangspunt bij een kinderboerderij is dat het een laagdrempelige voorziening is die gratis en openbaar toegankelijk is. De kinderboerderij is ingesteld op het ontvangen van mensen, kinderen of schoolklassen met als primaire doel om bezoekers iets te leren over dieren, het houden van dieren en dierenwelzijn. Een kinderboerderij kan daarnaast een uitbreiding van de recreatiemogelijkheden in de gemeente bieden en bijdragen aan participatie van inwoners. Daarbij zorgt de kinderboerderij ervoor dat er veel te beleven valt door het organiseren van verschillende activiteiten op het gebied van educatie, recreatie en/of participatie.

Educatie functie

De kinderboerderij is dé plek waar kinderen en volwassenen in het echt kunnen zien hoe groot een schaap is, hoe een varken ruikt en hoe de vacht van een geit aanvoelt. Kinderen kunnen er kennismaken met dieren, er meer over te weten komen en leren hoe ze respectvol met dieren horen om te gaan. Niet alleen met de dieren op de kinderboerderij, maar ook met hun eigen huisdieren. Het gaat hier om meer dan alleen informatieborden. Te denken valt aan speurtochten, quizzen en voorlichting met behulp van leskisten. Een kinderboerderij kan ook educatie aanbieden over de herkomst van voedsel en de wijze waarop dat in Nederland geproduceerd wordt. Laten zien dat de kippen eieren leggen, kan daar een voorbeeld van zijn of een kruidentuin. Maar ook over hoe het er aan toe gaat in de vee-industrie.

Een kinderboerderij zou zich ook kunnen lenen voor projecten die bezoekers op een laagdrempelige manier kennis laten maken met duurzame maatregelen op het gebied van water, bodem en energie, zoals het opvangen van regenwater voor het spoelen van de wc. De Handreiking "Alle kinderboerderijen en bezoekers klimaatbestendig en waterbewust" van het GDO (Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling) bevat daar voorbeelden van.

Recreatieve functie

Met het aanbieden van recreatie middels een kinderboerderij wil de gemeente laagdrempelige ontspanning, zinvolle vrijetijdsbesteding en een groene ontmoetingsplek bieden. Ontmoetingen van mensen onderling, maar ook ontmoetingen tussen mens en dier. Dit houdt in dat de kinderboerderij zo ruim mogelijk open moet zijn, voor volwassenen en kinderen (zowel voor de jonge kinderen tijdens schooltijd als de oudere kinderen na schooltijd). Wanneer de kinderboerderij in de weekenden open is, kan het ook een gezinsuitje zijn. Voor vrijwilligers of kwetsbare inwoners kan de kinderboerderij een nuttige dagbesteding en voor een vergroting van hun sociale netwerk zorgen. De kinderboerderij zou dus een plek moeten zijn waar het prettig is om te verblijven en daar ook op ingericht zijn. Bijvoorbeeld door het creëren van zitmogelijkheden voor bezoekers en speelmogelijkheden voor kinderen.

Participatieve functie

Een kinderboerderij is een voorziening die kan bijdragen aan het meedoen van kwetsbare inwoners uit diverse doelgroepen (onder andere Wmo, Jeugd, Participatiewet of statushouders). Zo hebben kinderboerderijen de potentie om een therapeutische functie te vervullen voor bejaarden, inwoners met een beperking, revaliderende inwoners, kinderen en alle andere bezoekers van de kinderboerderij. Het in contact komen met dieren heeft aantoonbaar een rustgevend effect op mensen. Dit kan bijvoorbeeld voor kinderen die opgroeien in een moeilijke thuissituatie van belang zijn. Vaak kunnen kwetsbare inwoners in het kader van dagbesteding ook participeren op de kinderboerderij, door te helpen met het verzorgen van dieren en verrichten van onderhoud bijvoorbeeld.

Dierenweides

Dierenweides zijn volgens de Vereniging Stads- en Kinderboerderijen Nederland (vSKBN) locaties die niet toegankelijk zijn voor het (grote) publiek of beperkte openingstijden hebben. De gemeente ziet een dierenweide niet als kinderboerderij, omdat een dierenweide minder functies heeft dan een kinderboerderij of deze functies in beperkte mate biedt. Zo is bij een dierenweide de educatieve functie vaak wel beperkt tot het plaatsen van informatieborden. De recreatieve functie van een dierenweide zal vooral betrekking hebben op het bieden van een laagdrempelig, eenvoudig uitje (of ommetje) en een groene ontmoetingsplek, bijvoorbeeld omdat er zitmogelijkheden zijn. De participatieve functie van een dierenweide is vergelijkbaar met die van een kinderboerderij, zij het op kleinere schaal.

3.3 Voorwaarden toekomstig beheer

Kwaliteit en transparantie

De gemeente zet in op een of meerdere exploitant(en) die niet alleen de continuïteit van de kinderboerderij en dierenweides kunnen waarborgen, maar ook in staan zijn een kwaliteitsslag te maken. Dit richt zich bijvoorbeeld op het structureel onderhoud van de voorzieningen, het waarborgen van het dierenwelzijn en het optimaal benutten van de mogelijkheden die kinderboerderij en dierenweides bieden. Transparantie in het beheer vormt hierbij een belangrijk uitgangspunt, zodat inzichtelijk is hoe het beheer wordt uitgevoerd en welke keuzes daarin worden gemaakt.

Financieel gezond

De beoogde exploitant is een stabiele en betrouwbare onderneming met aantoonbare financiële en economische draagkracht. Dit betekent bijvoorbeeld dat de organisatie zelfstandig kan opereren, zonder (grotendeels) afhankelijk te zijn van gemeentelijke financiering. De exploitant moet in staat zijn eigen inkomsten te genereren, bijvoorbeeld door de kinderboerderij in te zetten als middel om de hoofdactiviteiten van de onderneming te ondersteunen. Zo wordt het beheer van de kinderboerderij en dierenweides duurzaam en toekomstbestendig ingericht.

Deskundigheid en ervaring in professioneel beheer

De gemeente zou verder op zoek willen gaan naar een exploitant die over voldoende deskundigheid en ervaring beschikt op het gebied van het aansturen van medewerkers (vrijwilligers en/of stagiaires inbegrepen), het beheren van vastgoed en terreinen en het exploiteren van een maatschappelijke voorziening waarbij sprake is van het verlenen van service, als ook het ontvangen van publiek. Tot slot kan ervaring als leer-werkbedrijf, als dagbesteding voor kwetsbare inwoners en met kleinschalige horeca-activiteiten daarbij goed van pas komen.

Verbinding en lokale verankering

Verder is het belangrijk dat de nieuwe exploitant de kinderboerderij en dierenweides verder kan ontwikkelen en verbindend is. Daarbij dient er respect te zijn voor het 'DNA' van de voorziening: laagdrempelig, passend in de buurt, betrokkenheid van inwoners, informeel en een nadruk op de interactie met en het leren over dieren. Er zouden maatschappelijke activiteiten moeten worden georganiseerd die geworteld zijn in de gemeenschap. Alleen dan is er vertrouwen en meerwaarde voor de buurt. Het betekent ook dat de nieuwe exploitant samen optrekt met andere stakeholders rondom de kinderboerderij. Dit kan alleen door samenwerken en het slimmer benutten van elkaars aanbod,

bijvoorbeeld gebouwen. De gemeente heeft hierbij overigens geen sturende of coördinerende rol, maar een faciliterende.

Dierenwelzijn

Het is belangrijk dat de dieren op de kinderboerderij en de dierenweides een zo goed mogelijk bestaan hebben. Hiermee kunnen de kinderboerderij en dierenweides als voorbeeld dienen om te laten zien hoe met dieren omgegaan moet worden. De kinderboerderij en dierenweides zijn zich daarom bewust van alle wettelijke eisen en richtlijnen en handelen conform deze richtlijnen. Concreet betekent dit dat van de toekomstige exploitant van in elk geval de kinderboerderij wordt verwacht dat het Kwaliteitsbewijs van de vSKBN en het Keurmerk Diervriendelijke Kinderboerderij wordt verkregen. Ook worden de richtlijnen uit het Kinderboerderijbesluit (dit besluit hoort bij het Keurmerk Diervriendelijke Kinderboerderij) en de adviezen van de Dierenbescherming zo veel mogelijk gevolgd. Het dierenbestand is simpel en bevat een bijvoorbeeld beperkt aantal landbouwdieren in combinatie met kleine huisdieren (afkomstig van de huis- en hobbydierenlijst). Uit onderzoek blijkt namelijk dat een te groot dierenbestand belemmerend kan zijn voor het vrijmaken van tijd en geld om andere dingen te realiseren. Tot slot is het belangrijk dat de nieuwe exploitant zoönose-verantwoord werkt. Dit betekent dat het Keurmerk Zoönosen wordt behaald, zodat voorkomen wordt dat dierziekten op mensen kunnen overgaan.

4 Beschrijving initiatief

De gemeente Gooise Meren wil inzicht krijgen in ideeën en initiatieven voor de invulling en het beheer van de kinderboerderij en/of dierenweides. We vragen u daarom om een korte beschrijving van uw initiatief, waarin u toelicht wat u zou willen realiseren, hoe u dat voor zich ziet en hoe uw initiatief aansluit bij de gemeentelijke uitgangspunten en kaders. Ook verzoeken we u een aantal vragen hierover te beantwoorden.

4.1 Wat vragen wij van u?

1. Geef in maximaal 2 pagina's (A4-formaat, in Word of PDF) een heldere en beknopte beschrijving van uw initiatief. Geef aan op welke locatie(s) uw reactie betrekking heeft: de kinderboerderij in Bussum, de dierenweide in Bussum en/of de dierenweide in Naarden. Voor zover uw reactie betrekking heeft op een van de dierenweides is in elk geval een invulling met dieren (van de huis- en hobbydierenlijst) een voorwaarde. Heeft uw initiatief op meerdere locaties betrekking, beschrijf dan per locatie uw initiatief.
2. Beantwoord daarnaast de vragen hieronder ('Vragenlijst'). Deze vragen moeten zowel voor de kinderboerderij als voor de dierenweides worden beantwoord. Heeft uw initiatief betrekking op meerdere locaties, beantwoord de vragen dan afzonderlijk voor elke locatie.

4.2 Vragenlijst

1. Vragen over uw organisatie

a. Kwaliteit en deskundigheid

- Welke ervaring heeft uw organisatie met het beheren van maatschappelijke voorzieningen zoals kinderboerderijen of dierenweides?
- Hoe borgt u de kwaliteit van deze voorzieningen?

b. Financiële en organisatorische draagkracht

- In hoeverre beschikt u over eigen inkomsten en/of verdienmodellen om structureel beheer te kunnen voeren en hoe zien deze eruit?
- Hoe beperkt u afhankelijkheid van gemeentelijke bijdragen?

c. Participatie en sociaal-maatschappelijke inzet

- Wat is uw ervaring met het inzetten van vrijwilligers?
- Wat is uw ervaring met het inzetten van de voorziening als leer-werkplek, dagbesteding of participatieplek voor kwetsbare doelgroepen?

d. Samenwerking en lokale verankering

- Hoe zorgt u voor samenwerking met lokale partners zoals scholen, welzijnsorganisaties en vrijwilligers?
- Wat is uw visie op buurtbetrokkenheid?

e. Transparantie en verantwoording

- Op welke wijze maakt u het beheer en de gemaakte keuzes inzichtelijk voor de gemeente en belanghebbenden?

2. Vragen over de invulling van de kinderboerderij en dierenweides

a. Educatieve invulling

- Welke educatieve activiteiten ziet u voor zich?

- Hoe kunnen kinderen en volwassenen leren over dieren en dierenwelzijn en bijvoorbeeld (de herkomst van) voedsel, duurzaamheid en natuur?

b. Recreatieve functie

- Hoe ziet u de rol van de kinderboerderij en/of dierenweide als plek voor ontspanning, ontmoeting en vrijetijdsbesteding?
- Heeft u ervaring met uitvoeren van kleinschalige horeca-activiteiten en/of het beheer van speeltoestellen?

c. Participatief karakter

- Op welke manier zou u kwetsbare groepen actief betrekken bij het beheer en de activiteiten? Denk aan mensen met een beperking, statushouders, ouderen of jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt.

d. Dierenwelzijn en keurmerken

U dient te voldoen aan alle wettelijke eisen en richtlijnen over dierenwelzijn. Zo dient u te beschikken over vakbekwaam personeel (beroepsopleiding op het gebied van dierv verzorging) en dient u voor de kinderboerderij het Keurmerk Diervriendelijke Kinderboerderijen en het Kwaliteitsbewijs van de Vereniging Stads- en Kinderboerderijen Nederland te behalen. Daarnaast wordt verwacht dat u het Keurmerk Zoönosen verkrijgt en handelt volgens de adviezen van de Dierenbescherming.

- Heeft u ervaring met deze wet- en regelgeving en keurmerken?
- Welke maatregelen treft u om aan deze eisen te voldoen?

f. Ruimtelijke en praktische voorwaarden

De locatie van de kinderboerderij in Bussum is niet optimaal toegankelijk vanwege de ligging in het parkgebied 't Mouwtje. De gebouwen op deze locatie zijn daarnaast beperkt in ruimte. Het omgevingsplan laat uitbreiding daarvan niet toe.

- Welke faciliteiten (zoals gebouwen, terreininrichting, voorzieningen) acht u noodzakelijk voor een goede uitvoering van het beheer en hoe ziet u het (verder) vormgeven hiervan voor zich?

g. Risico's en succesfactoren

- Wat zijn volgens u, bijvoorbeeld gelet op de kaders en wensen van de gemeente, de grootste risico's en succesfactoren bij het herstarten van een kinderboerderij en/of dierenweide?
- Hoe beperkt u deze risico's?

h. Verdere suggesties

- Heeft u nog andere aanbevelingen of ideeën voor de organisatie, inrichting of exploitatie die in dit document niet zijn genoemd?